

De pioniersfase voorbij!?!... door educatie naar integratie

No Disclosures belangen:

(potentiële) belangenverstrengeling	Geen / Zie hieronder
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	Bedrijfsnamen
<ul style="list-style-type: none">• Sponsoring of onderzoeksgeld• Honorarium of andere (financiële) vergoeding• Aandeelhouder• Andere relatie, namelijk ...	<ul style="list-style-type: none">• integraal kankercentrum Nederland• • •

Palliatieve zorg anno 2030

Hoe ziet het zorg- en opleidings*landschap* er straks uit ?

Jacqueline de Graaf
& Yvette van der Linden

Disclaimers

Anno 2020 -> aantallen patiënten en zorgverleners

AANTAL OVERLEDENEN IN NEDERLAND, 2020

Totaal	168.677
Behoeftte aan palliatieve zorg ⓘ	105.810
Acuut overleden (incl Covid)	62.867

Locatie van overlijden **Leeftijdscategorie**

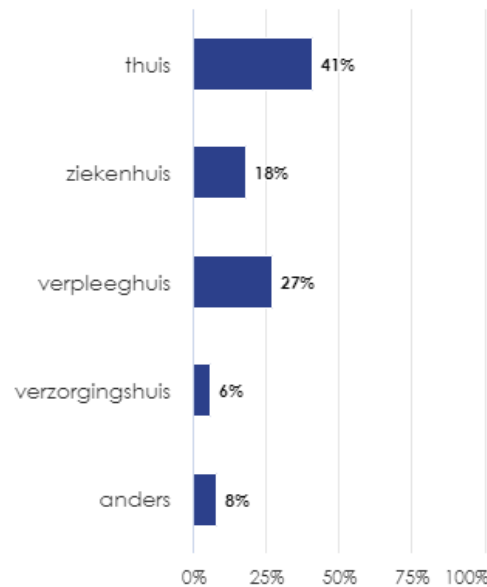
Gekozen filters: 2020

Gekozen filters: 2020

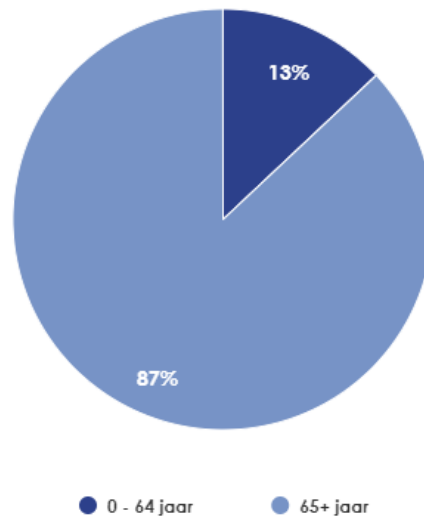
Aantallen **Percentages**

Aantallen **Percentages**

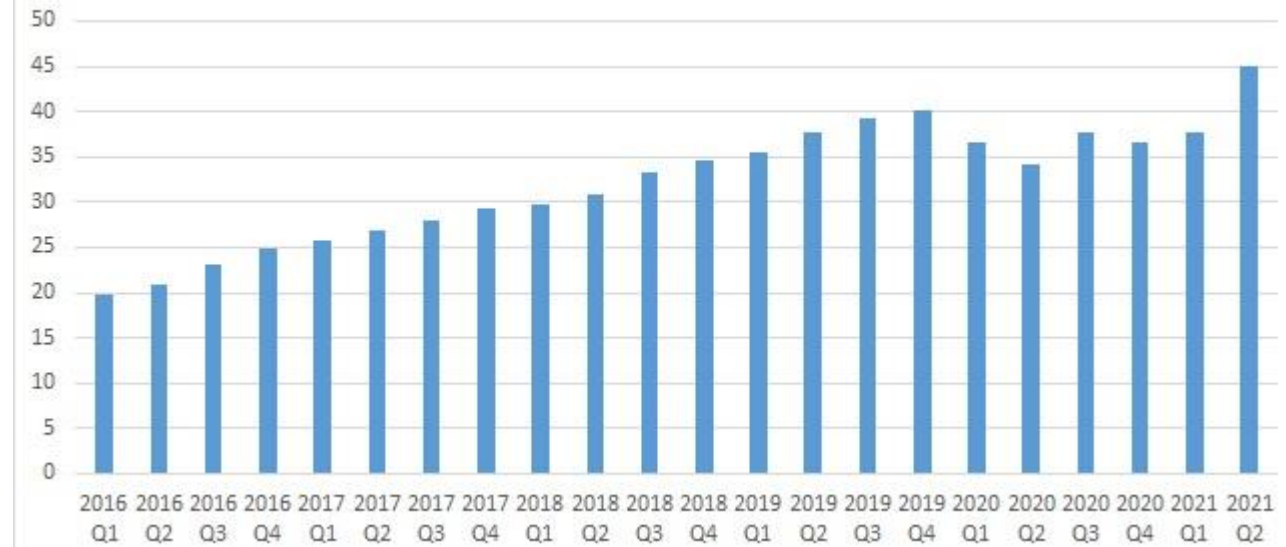
Nederland

Nederland

Vacatures Gezondheids- en welzijnszorg (in 000's)

Bron:

<https://palliaweb.nl/publicaties/kerncijfers-behoefte-aan-palliatieve-zorg>

<https://www.cbs.nl/nl-nl>

Anno 2030 en nog verder -> aantallen patiënten en zorgverleners

NOS jan 2022

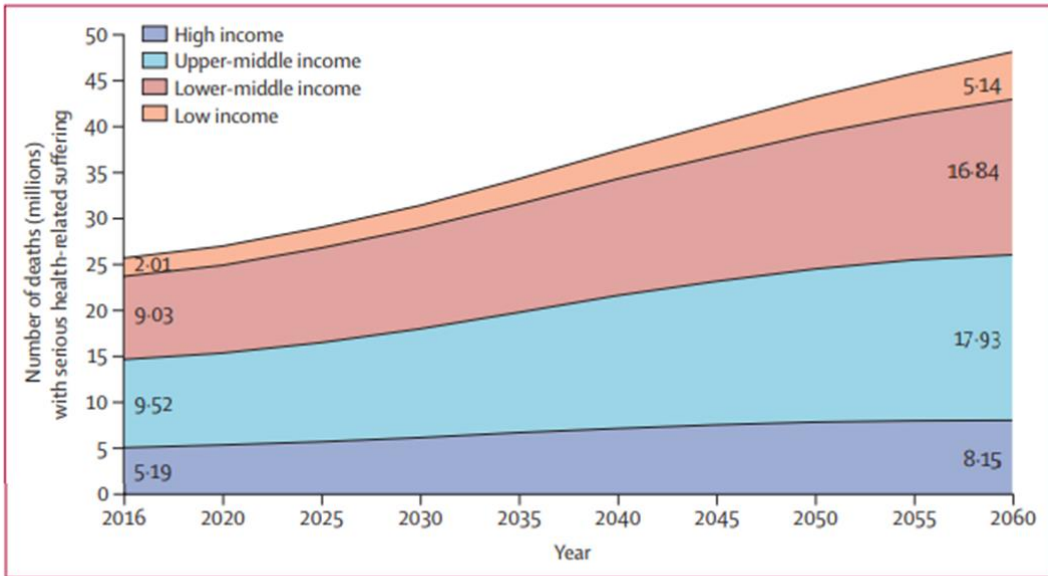

Figure 1: Projected evolution of burden of serious health-related suffering in World Bank income regions until 2060

Onderzoek: tekort aan zorgpersoneel op lange termijn alleen maar groter

In 2031 zal het tekort aan zorgpersoneel naar verwachting oplopen naar 135.000 werknemers. Dit blijkt uit onderzoek van ABF Research in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

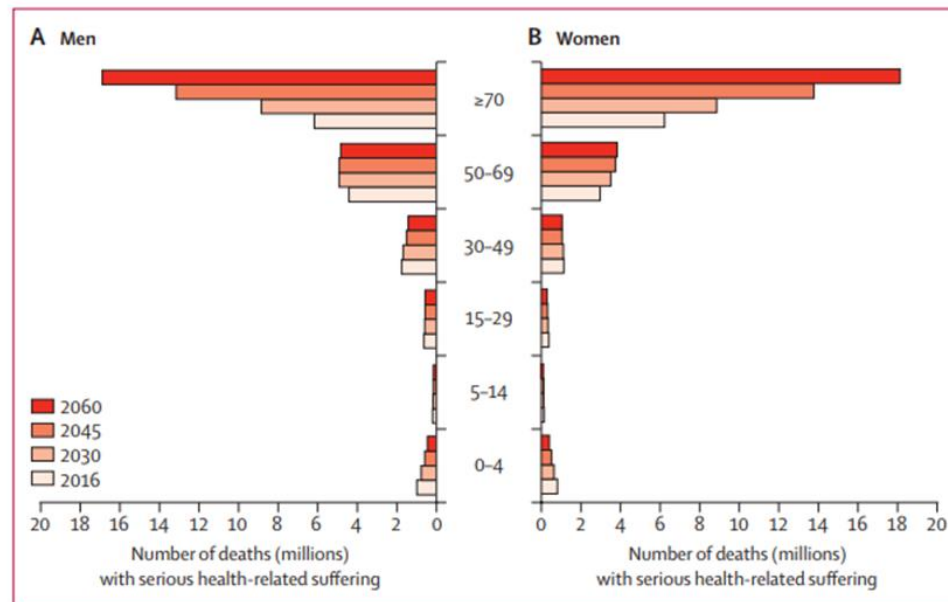

Figure 3: Changes in the number of people dying with serious health-related suffering for global population stratified by age group and sex

Grotere rol technologie

Veranderende arbeidsmarkt

Nederlandse samenleving verandert

Langer thuis

COVID-19 pandemie

Veranderende politieke en bestuurlijke keuzes

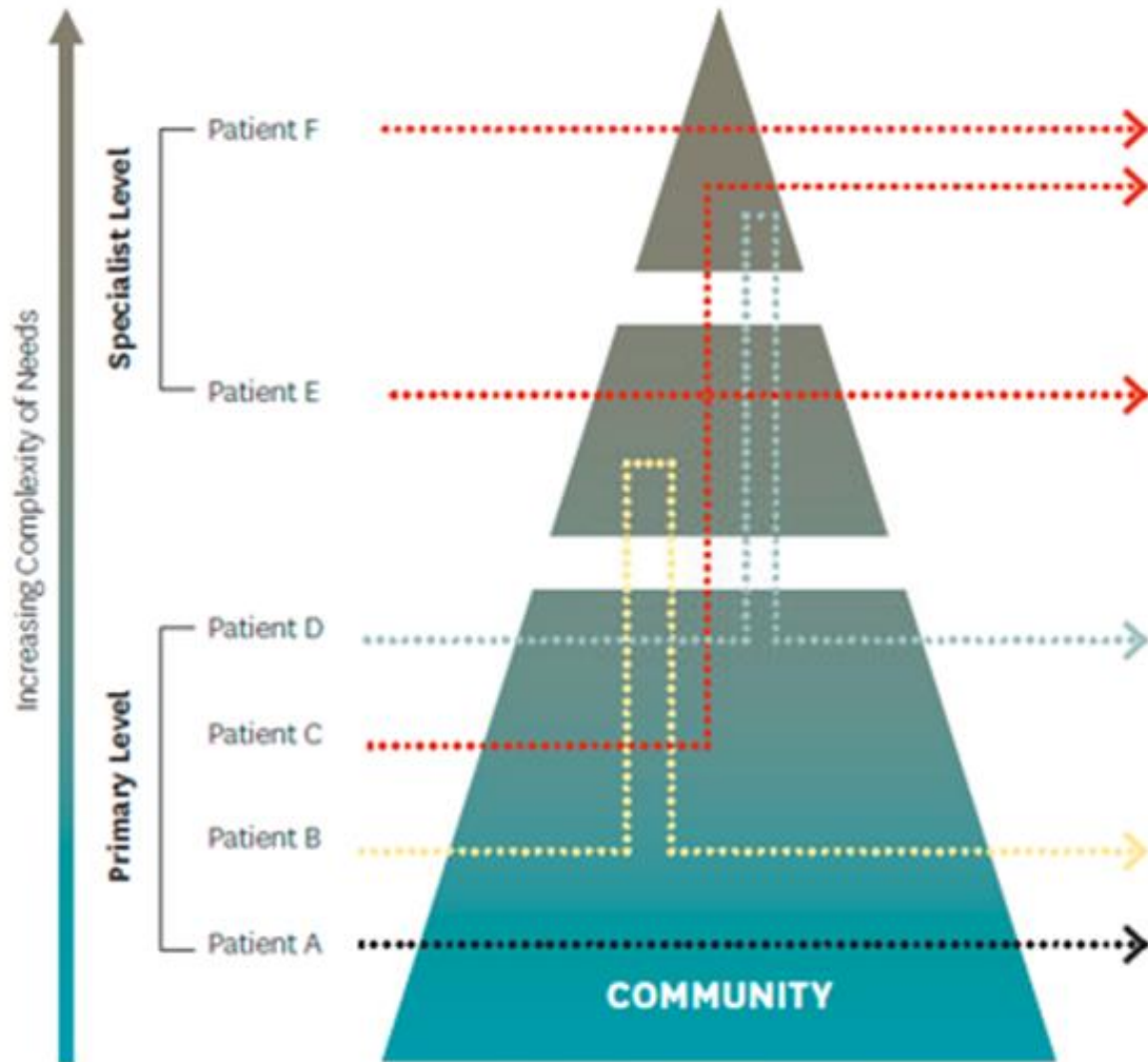

Juiste zorg op de juiste plek

Stijgende zorgkosten

Situatie NL -> samenwerking generalisten PZ en specialisten PZ

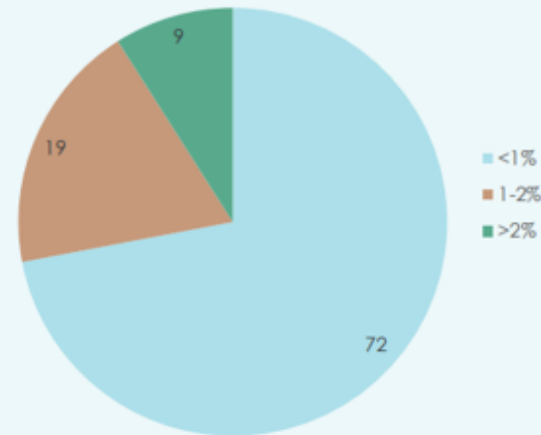
- A small number of patients with complex needs require transfer of care to specialist palliative care services
- Some patients may occasionally require assistance of a specialist palliative care team (consultation or co-management)
- Most patients require only generalist palliative care
 - Community-based team
 - Oncology team
 - Cardiology team
 - COPD team
 - Nursing home team etc.

Hoeveel patiënten in ziekenhuizen hebben specialistische PZ nodig?

Aantal
consulten tov
aantal
opgenomen
patienten

	2014 (N=50)	2017 (N=58)
dekkingsgraad	0,6 (0,01 – 2,3)	0,9 (0 – 3,7)

figuur Dekkingsgraad in 2017:

FLASHMOB studie op 16-4-21

48 Nederlandse ziekenhuizen -> 8789 patienten -> negatieve SQ bij >35% !!!

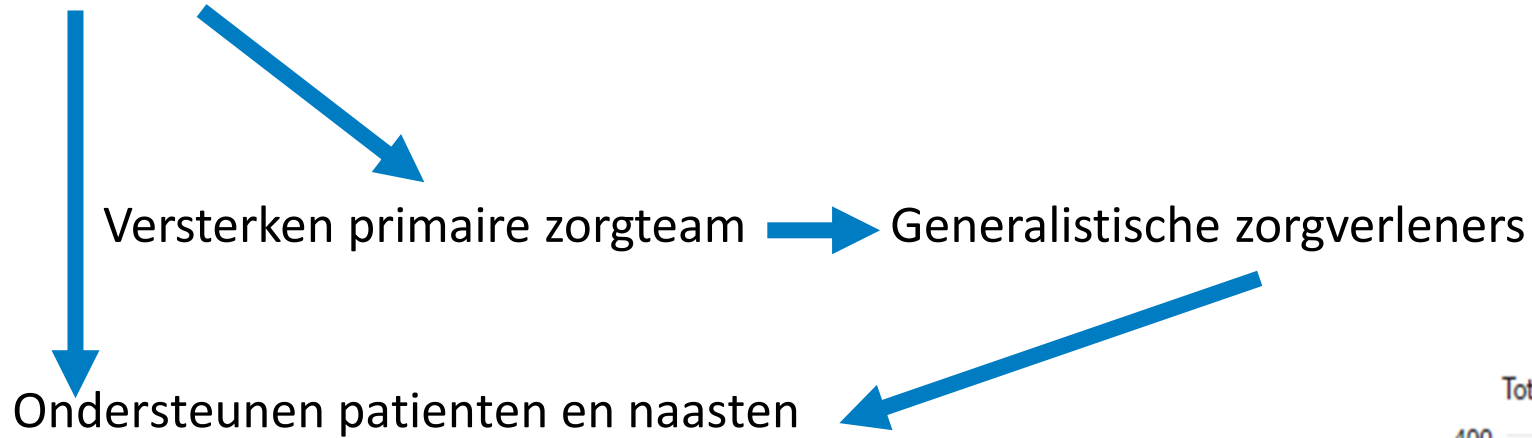
Consultteam PZ

-> erbij 2.2% in totaal, en indien levensverwachting < 3 maanden 15.1 %

-> gewenst extra 2.1%, en indien levensverwachting < 3 maanden bij 12.9%

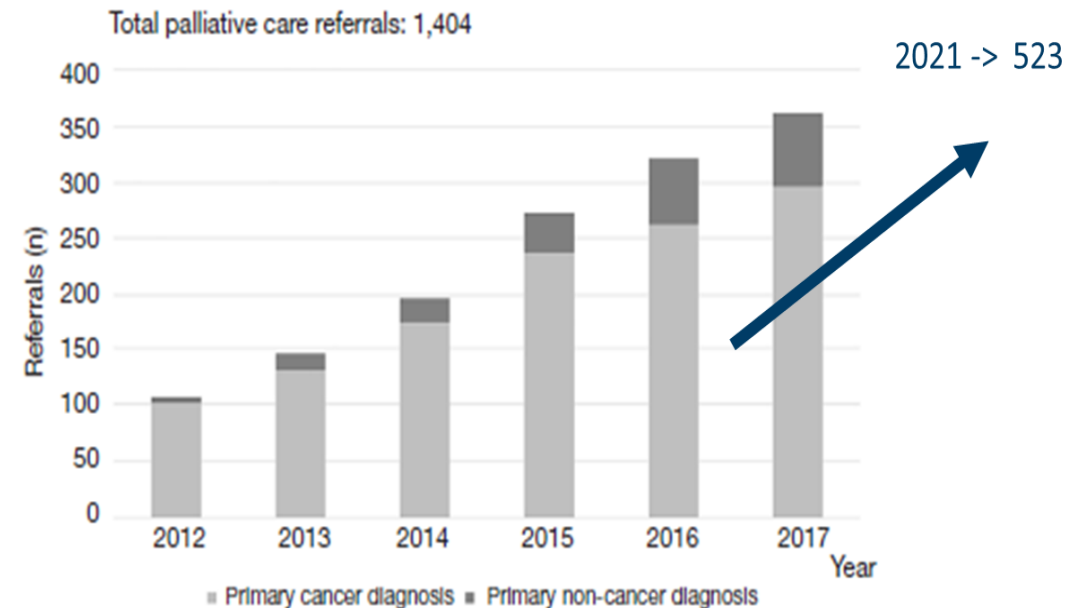

Integratie van zorg, onderwijs en onderzoek

Vijf speerpunten

- *transmurale en interdisciplinaire samenwerking 1^e en 2^e lijn*
- *tijdig identificeren van patiënt met palliatieve zorg behoefte*
- *pro actieve zorgplanning*
- *versterken eigen regie van patiënt en naaste (empowermen)*
- *twee sporen beleid*

onderwijs

- Onderwijsplatform PZ
 - raamwerken palliatieve zorg
 - Op peil brengen opleidingen
 - toolkit
 - Onderwijsvoorbeelden

- 2-daagse AIOS 3-4 2022
- https://www.aesculaapevents.nl/?seo_event=aios-tweedaagse-palliatieve-zorg

- Online cursus PZ voor AIOS -> 2022

- Erkenning medisch specialist met specialisatie in PZ -> FMS / KNMG / Palliactief

Onderwijsraamwerk **generalist** en profielen **specialist**

Oktober 2021

Onderwijsraamwerk O2PZ niveau 8 en 8+

Inbedden van palliatieve zorg binnen de vervolgoopleidingen voor medisch specialist

BASIS

EPA:

1. Palliatieve zorg verlenen:
Herkennen en markeren, gespreksvoering, bijdragen aan organisatie van proactieve zorg, behandelen en begeleiden

Onderwijsraamwerk:

- Een competentieset incl. gedragsuitingen

GEVORDERD

EPA's:

1. Signaleren, markeren en prognosticeren van palliatieve en stervensfase
2. Palliatieve zorg: proactieve zorg plannen
3. Uitvoeren van palliatieve zorg en nazorg
4. Coördineren en zorgen voor continuïteit van interprofessionele palliatieve zorg

Onderwijsraamwerk:

- Een competentieset incl. gedragsuitingen

Optimaliseren Onderwijs Palliatieve Zorg

Onderwijsprofiel V&VN

Inbedden van palliatieve zorg binnen de vervolgoopleidingen voor verpleegkundigen

Mei 2022

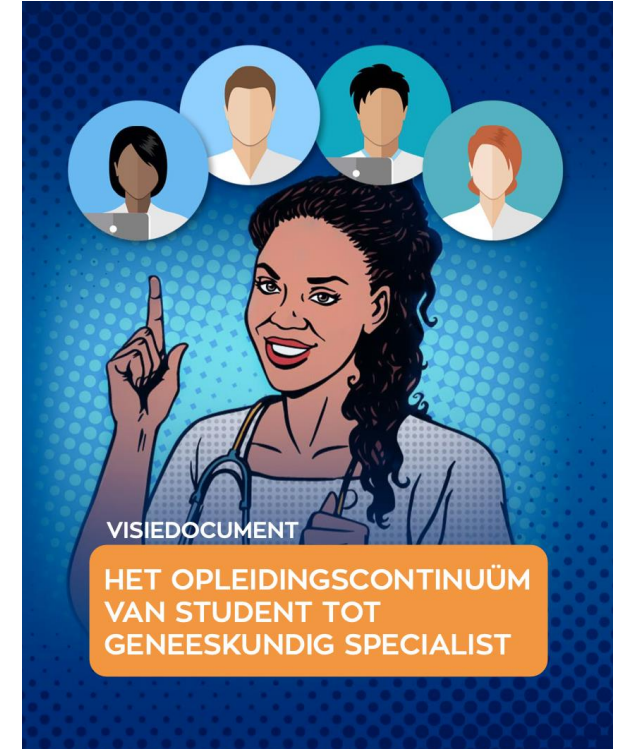
Hoe het opleidings*landschap* er straks uit ?

Federatie
**Medisch
Specialisten**

Opleiden 2025

Deelproject
'opleidingsstructuur'

door educatie naar integratie

FMS Opleiden 2025
Deelproject 'opleidingsstructuur'

**Herstructurering van de
medische
vervolgopleidingen**

Voor herstructurering MSVO is het van belang om te weten wat ervan de toekomstige specialist verwacht wordt

Aanpak

- Bronnenoverzicht van allerlei rapporten
- Consultatierondes met experts
- Interviews
- Draagvlak creëren (externe gasten / presentaties / focusgroepen)

Visionair document
Medisch Specialist 2025
Wat wordt er van ons verwacht?

Wat tot nu toe opgehaald?

“Stip op de horizon”

Toekomstige zorgvraag vanuit perspectief van de patiënt

Nothing about us without us

- Samen beslissen tijdens behandeling
- Co-creatie: zorgstandaarden, zorginnovatie

Meer mens, minder patiënt

- Positieve Gezondheid

Streven naar goed en betekenisvol leven

- Herstelbenadering
- Zelfhulp en zelfmanagement
- Eigen regie en netwerkzorg

Voorkomen is beter dan genezen

- Gezonde leefstijl
- Publieksinformatie en voorlichting

Adviseur

- Behandeling op maat (op maat, dichtbij, digitaal, technologie, informele zorg)
 - Gezonde leefstijl
 - Toegankelijk taalgebruik

Verbinder

- In de regio (zorg en sociaal domein)
- In een gedigitaliseerde omgeving

Verwijzer

- Kennis van voorlichting, zelfhulp, ervaringskennis
- Kennis van specialismen
 - Doorverwijzen
 - Consultatie

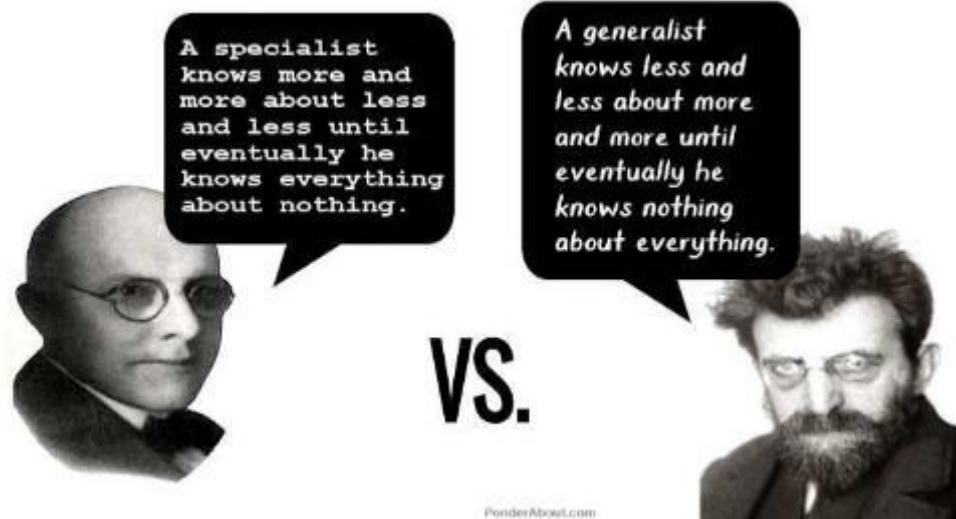
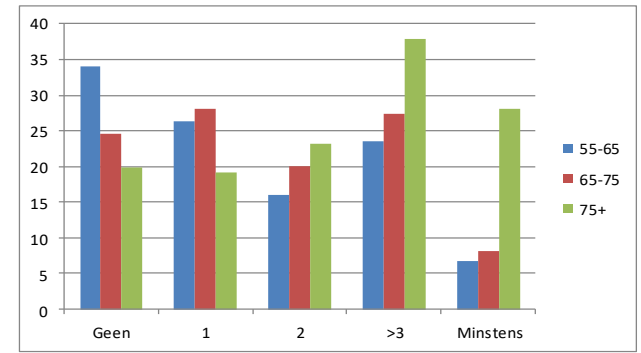

Netwerkgeneeskunde

- Beter is om te spreken van netwerkzorg: een gecoördineerde manier van samenwerken van een groep zorgaanbieders om de gezondheidsuitkomsten van een (deel)populatie te verbeteren
- Patiënt is uitgangspunt bij interprofessioneel leren en werken

De huidige situatie MSVO: verschuiving focus naar subspecialisatie, terwijl.....

Focus 'moderne' opleiding tot specialist

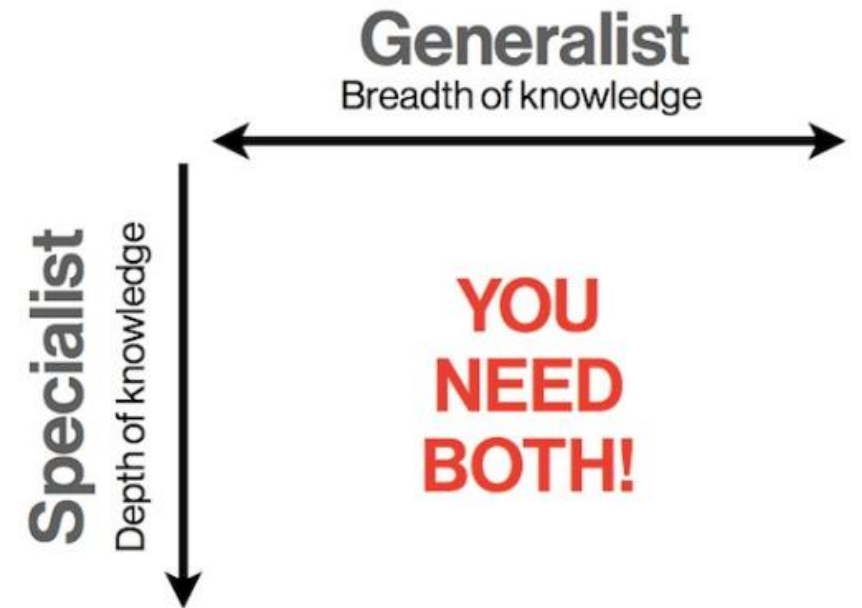

Radboudumc

Specialist vs Generalist

Omgaan met de onbedoelde effecten van vergaande subspecialisatie

The Specialist **VS** The Generalist

Huidige situatie: herkenbaar?

ICC cardiologie:
atriumfibrilleren

ICC urologie: analyse
postrenale obstructie?

ICC geriatrie: delier?
behandeladvies?

ICC neurologie:
encefalopathie?
Graag uw onderzoek.

ICC MDL: microcytaire
anemie? Analyse?

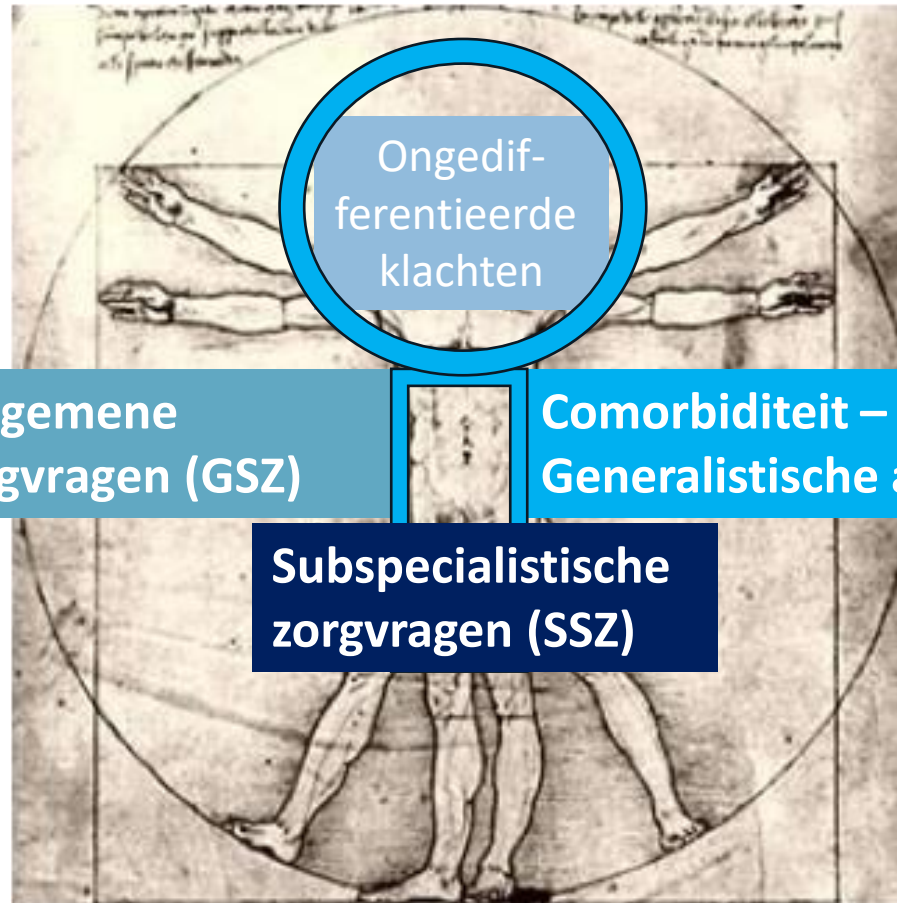
ICC longziekten:
onvoldoende verklaarde
hypoxemie. Graag uw
analyse?

ICC interne geneeskunde:
analyse hyponatriemie en
nierfunctiestoornissen?
diabetes?

ICC palliatieve zorg: graag uw
advies?

ICC infectieziekten:
BRMO: Antibiotica-advies?

Zorgvragen van de patiënt in de kliniek
Goede zorg omvat zorg voor gehele patiënt

Ongedifferentieerde klachten

Generalistische/algemene specialistische zorgvragen (GSZ)

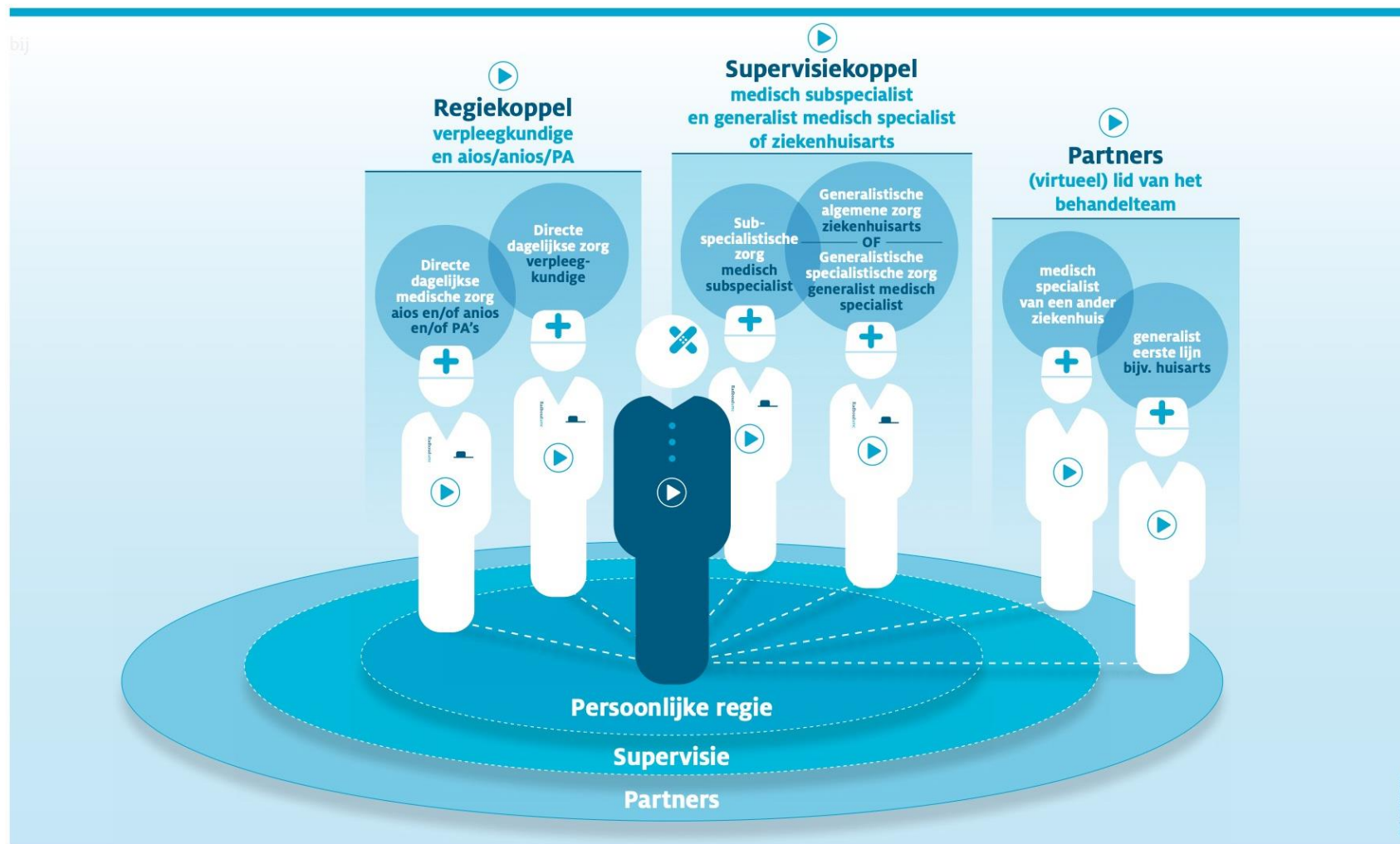
Comorbiditeit – (GAZ)
Generalistische algemene zorgvragen

Subspecialistische zorgvragen (SSZ)

Kan niet door 1 subspecialist gedaan worden

Uitkomsten fase II: visie en scenario's

Integrale zorg rond de patiënt op de verpleegafdeling en SEH ▶

RESEARCH ARTICLE

Healthcare Staff Wellbeing, Burnout, and Patient Safety: A Systematic Review

Louise H. Hall^{1,2*}, Judith Johnson^{1,2}, Ian Watt³, Anastasia Tsipa^{1,4}, Daryl B. O'Connor¹

¹ School of Psychology, University of Leeds, Leeds, West Yorkshire, England, ² Yorkshire Quality and Safety Research Group, Bradford Institute for Health Research, Bradford, West Yorkshire, England, ³ Department of Health Sciences, University of York, York, North Yorkshire, England, ⁴ Leeds City Council, Leeds, West Yorkshire, England

Review

Influence of Burnout on Patient Safety: Systematic Review and Meta-Analysis

Cíntia de Lima Garcia^{1,2,3}, Luiz Carlos de Abreu^{1,4,5,6,*}, José Lucas Souza Ramos⁵, Caroline Feitosa Dibai de Castro⁵, Fabiana Rosa Neves Smiderle⁵, Jaçamar Aldenora dos Santos^{1,5,7} and Italla Maria Pinheiro Bezerra^{1,4,5,8}

Waarom jonge artsen stoppen met hun opleiding 24 uur per dag dokter?

Nee, bedankt. Als ze al een baan kunnen bemachtigen, breekt de hoge werkdruk en de achterhaalde ziekenhuiscultuur steeds meer specialisten in opleiding op. 'Een negen-tot-vijfmentaliteit? Kom bij mij niet aan met dat verwijt.'

**DE GROENE
AMSTERDAMMER**

2 februari 2022 – nr. 5

**ZORGEN MOET JE
DOEN**

NIET MAKEN

Loesje

Ergonomics

ISSN: 0014-0139 (Print) 1366-5847 (Online) Journal homepage: <https://www.tandfonline.com/loi/terg20>

Burnout among pilots: psychosocial factors related to happiness and performance at simulator training

Evangelia Demerouti, Wouter Veldhuis, Claire Coombes & Rob Hunter

To cite this article: Evangelia Demerouti, Wouter Veldhuis, Claire Coombes & Rob Hunter (2019) Burnout among pilots: psychosocial factors related to happiness and performance at simulator training, Ergonomics, 62:2, 233-245, DOI: [10.1080/00140139.2018.1464667](https://doi.org/10.1080/00140139.2018.1464667)

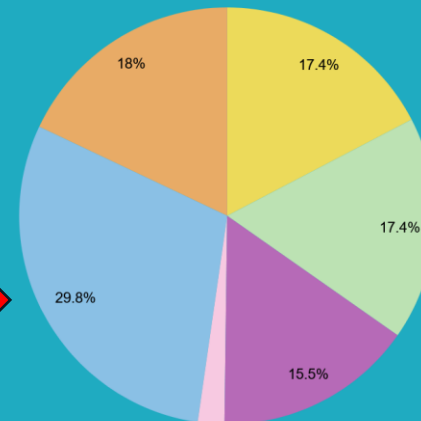
Ontwikkelen van bevologenheid en welbevinden

“**Bevologenheid** is een positieve, affectief-motivationale toestand van opperste voldoening die wordt gekarakteriseerd door een hoge mate van betrokkenheid en absorptie”

Welbevinden: ‘Een toestand van welzijn van haar eigen capaciteit realiseert, kan omgaan met stress van het leven, productief en vruchtbaar zijn en een positieve bijdrage aan zijn of haar gemeenschap kan leveren

Resultaat

283

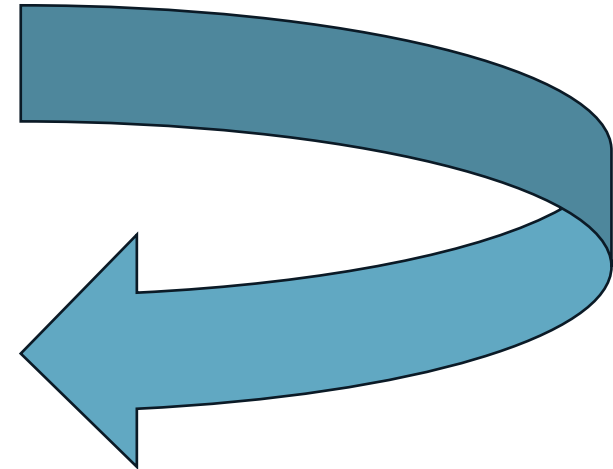

- A Generalistische aspecten
- B Levenslang leren (ANIOS)
- C Innovaties en technologische ontwikkelingen
- D Europese regelgeving
- E Duurzame inzetbaarheid en welzijn MS
- F Maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen

Van basisarts naar aios

- In 2019 waren er 23740 basisartsen, waarvan 67% vrouw
- 6049 (25%) Wil in opleiding. 34,2 mnd gemiddelde tijd tot aanvang opleiding.
- 6296 (27%) Wil niet in opleiding (Reden: 43% te hoge werkdruk)

Wetenschappelijk onderzoek (in 25 jaar gestegen met 256%)
management / onderwijs / kwaliteitszorg en/of innovaties

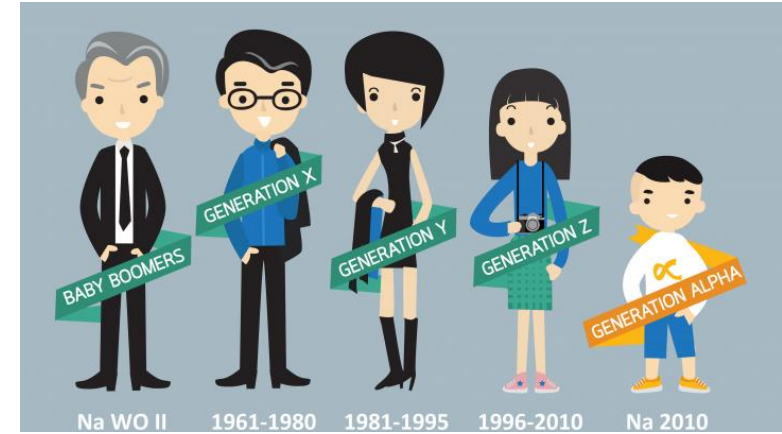
A(N)IOS-generatie

Generatie Y

- Begeleiding die hen inspireert en motiveert
- Aandacht voor persoonlijk ontwikkeling en maatwerk
- Heeft een andere kijk op de balans werk en privé

Generatie Z

- Stabiliteit en persoonlijk contact
- Ademen technologie, verwerken informatie razendsnel
- Duurzaamheid

Wat tot nu toe opgehaald?

“Stip op de horizon”

- Technologische ontwikkelingen
- Europese regelgeving
- RIVM
- KPMG

Terugkerende thema's

Shared decision
making

Arts als coach

Gericht op
functioneren van
patiënt

Oudere patiënt met
multimorbiditeit

Preventie

Maatschappelijke
thema's

Taakherschikking /
flexibilisering

Beroepsprofiel
Medisch Specialist

Integrale – holistische
benadering

Verdere
subspecialisatie versus
generalistische zorg
(individualisering)

Netwerkgeneeskunde
– interprofessioneel
samenwerken

Innovatie en life long
(interactieve) learning

Veranderende visie op
beroep uitoefening

Informatietechnologie
en technische
innovaties

Ontwikkel adaptief
vermogen van de MS

Wat heb jij de patiënt in het kader van netwerkzorg te bieden?

Medisch specialist van de toekomst

Heeft extra kennis en ervaring in de diagnostiek, behandeling en begeleiding van specifieke ziektebeelden of patiëntenpopulatie.

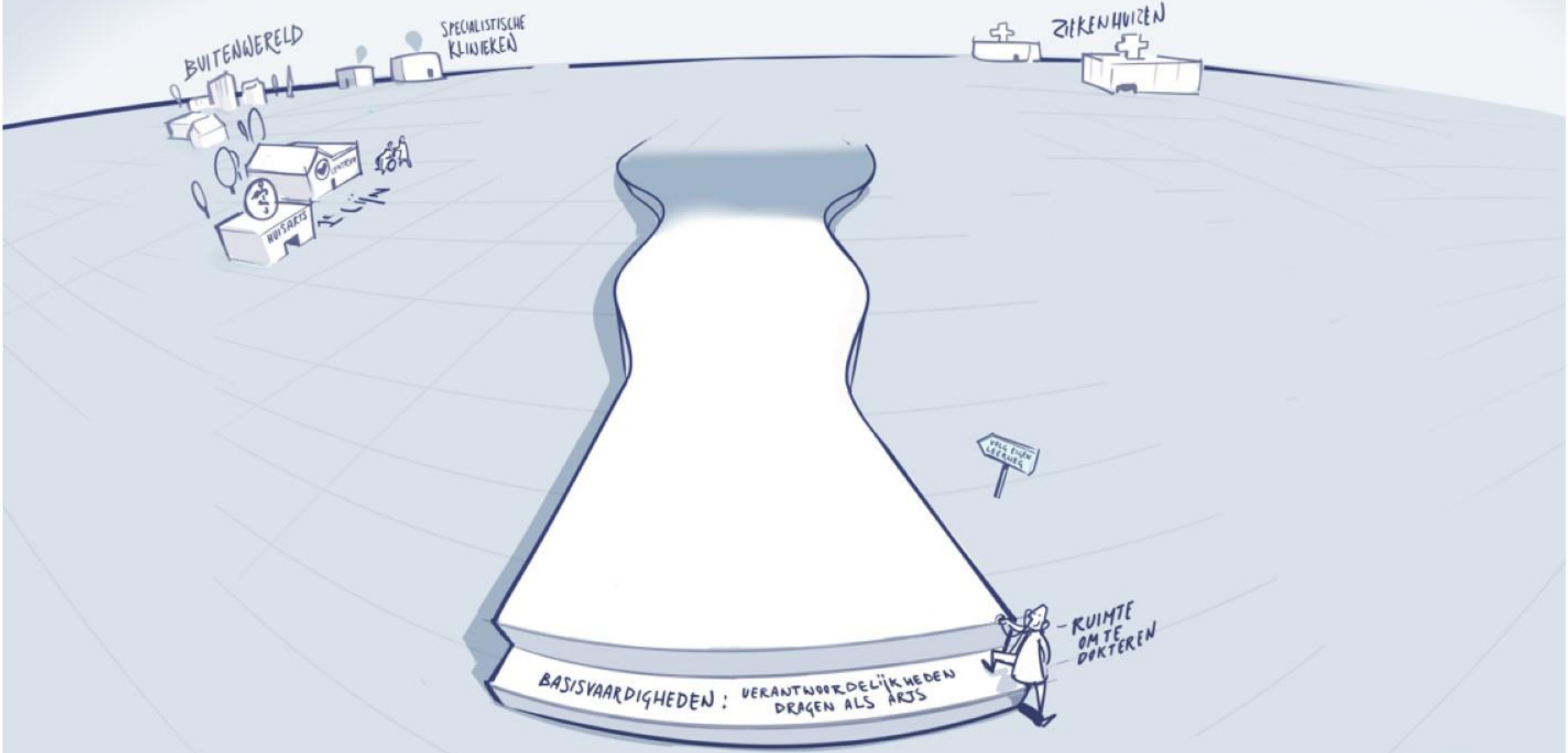
Medisch specialist van de toekomst

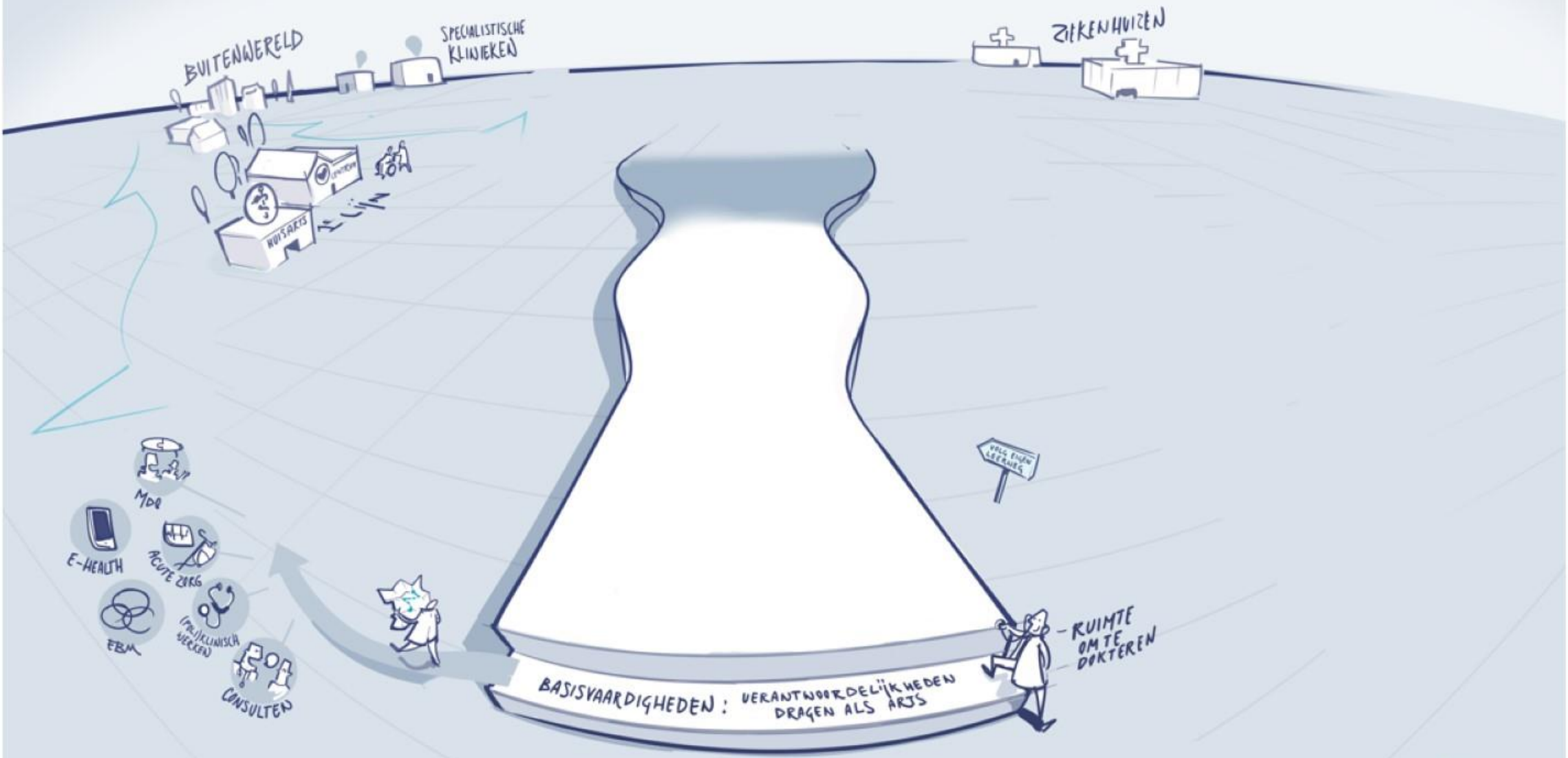
Verder dient er rekening te worden gehouden met:

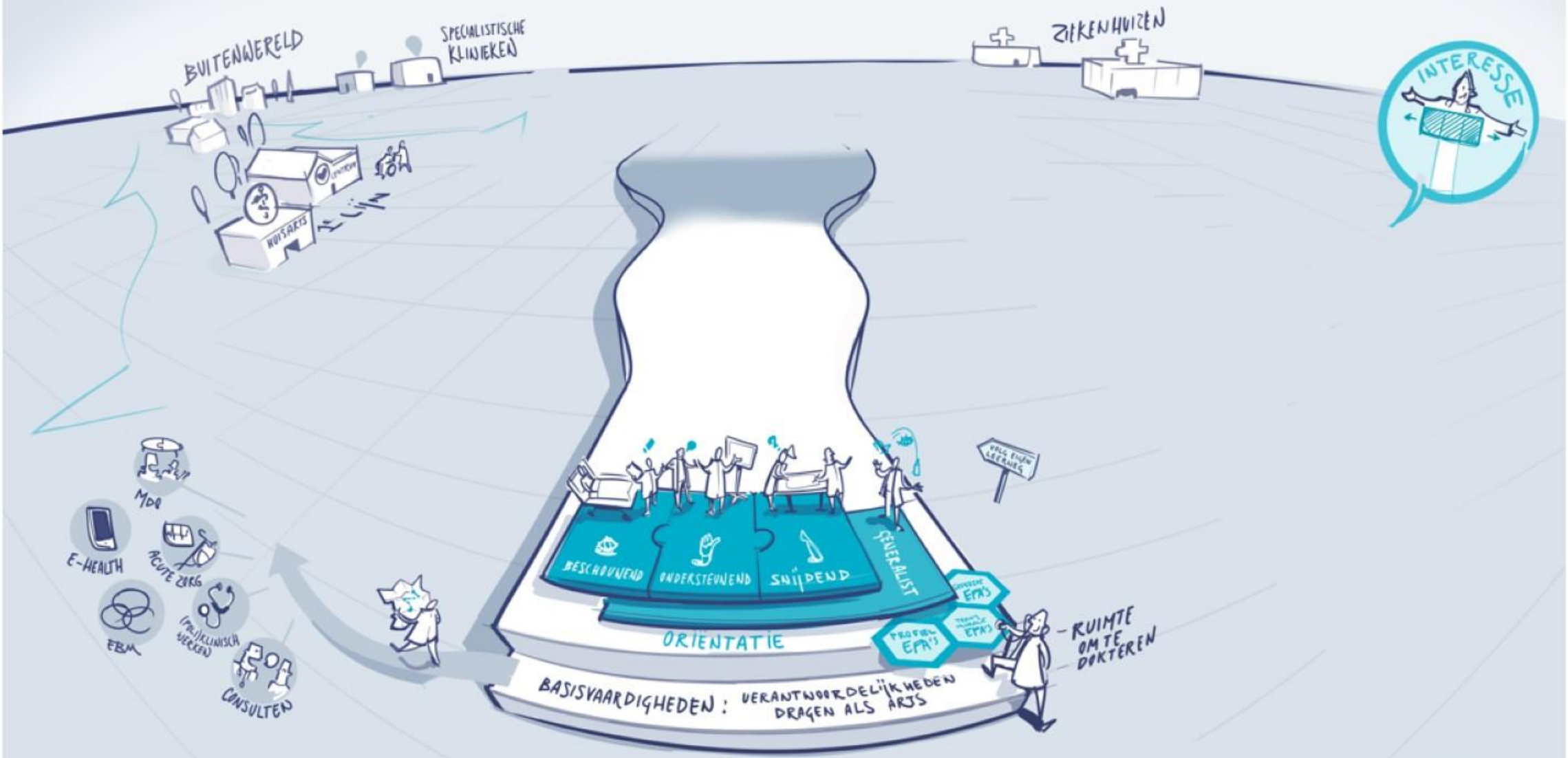
- Generalistische aspecten
- Levenslang leren (ANIOS)
- Innovaties en technologische ontwikkelingen
- Europese regelgeving
- Duurzame inzetbaarheid en welzijn MS
- Maatschappelijke verantwoording
- *Duurzaamheid (zorgen om het milieu)*

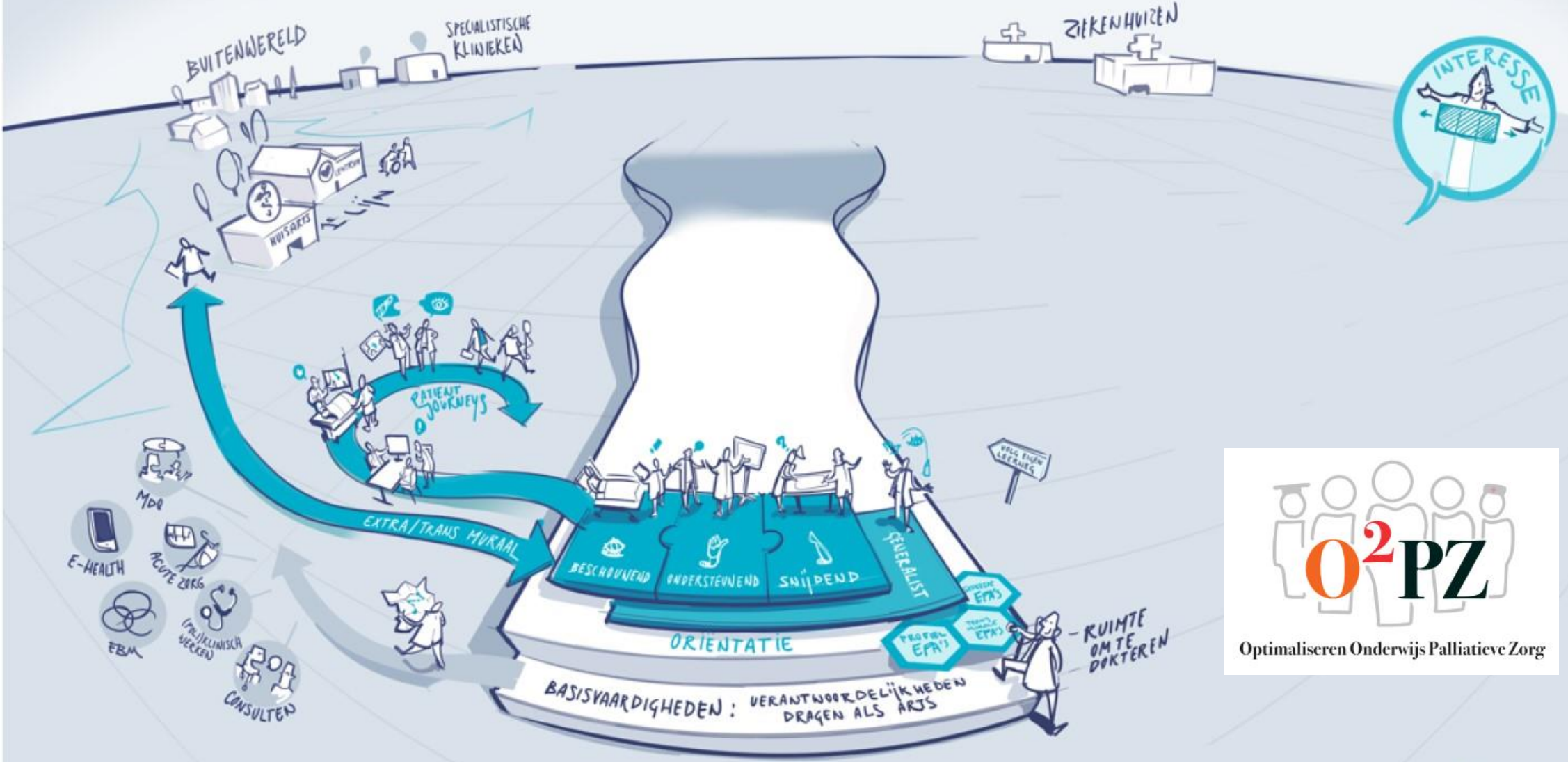
Contourennota
voor beroepsprofiel
medisch specialist

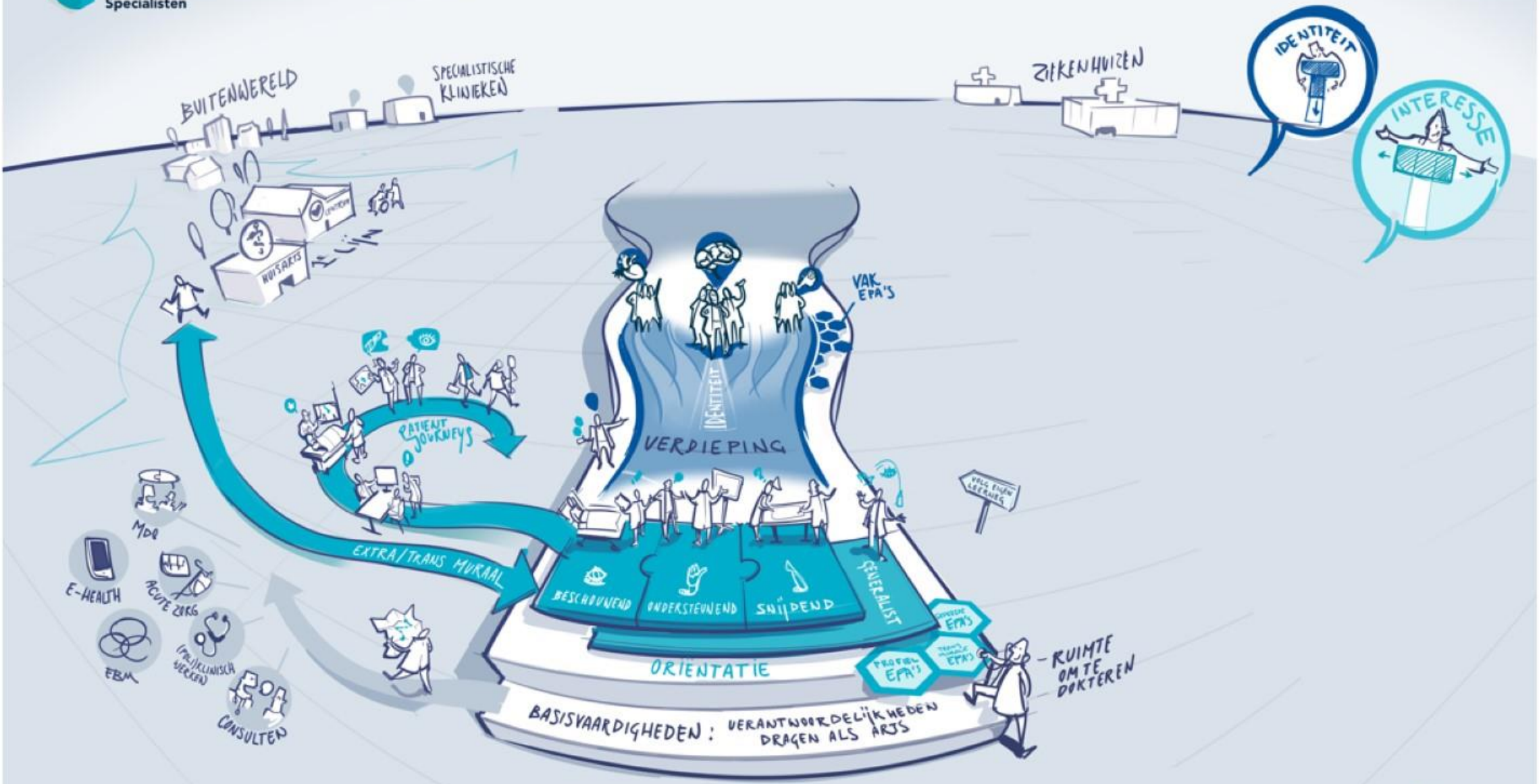

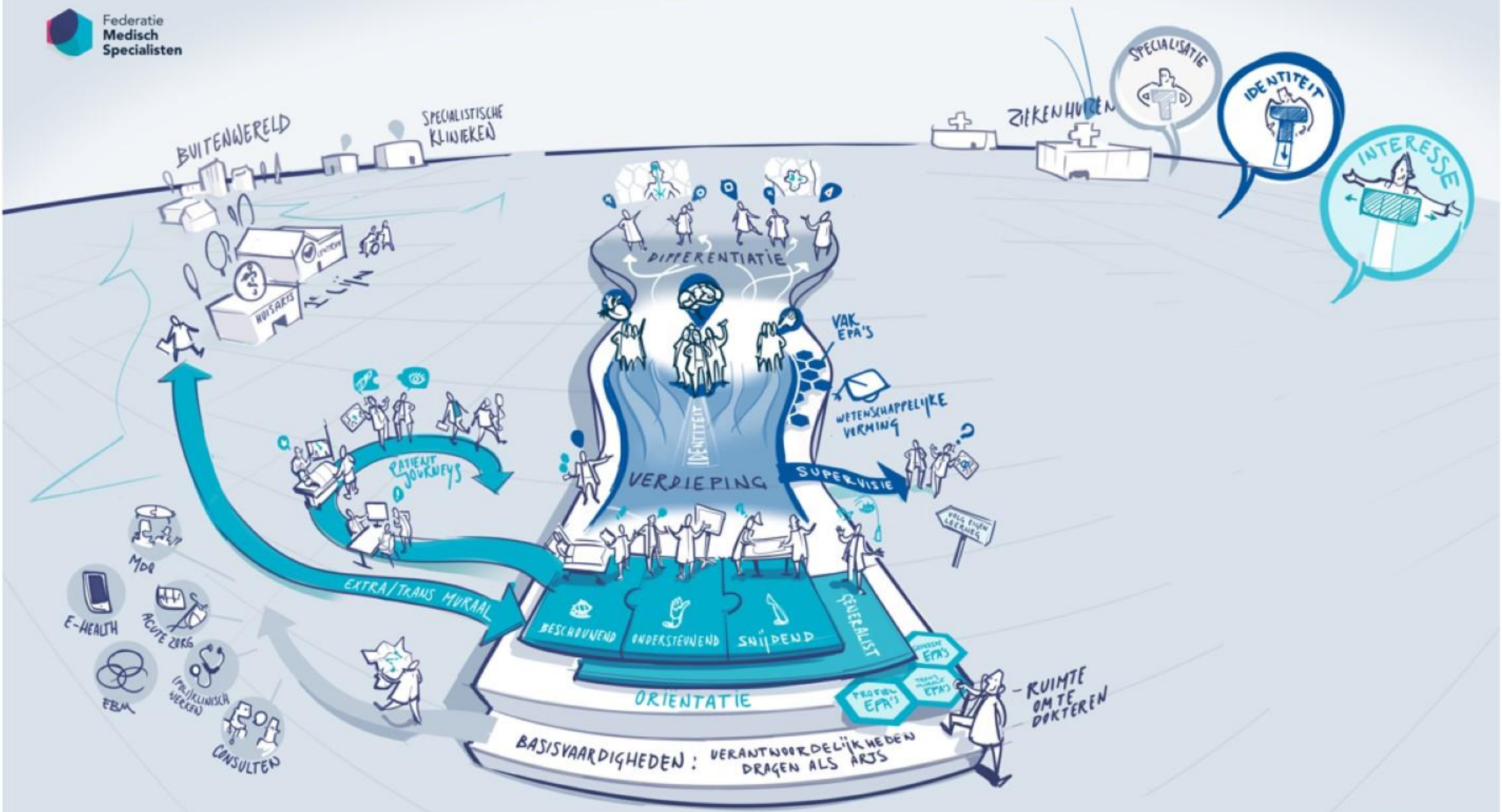

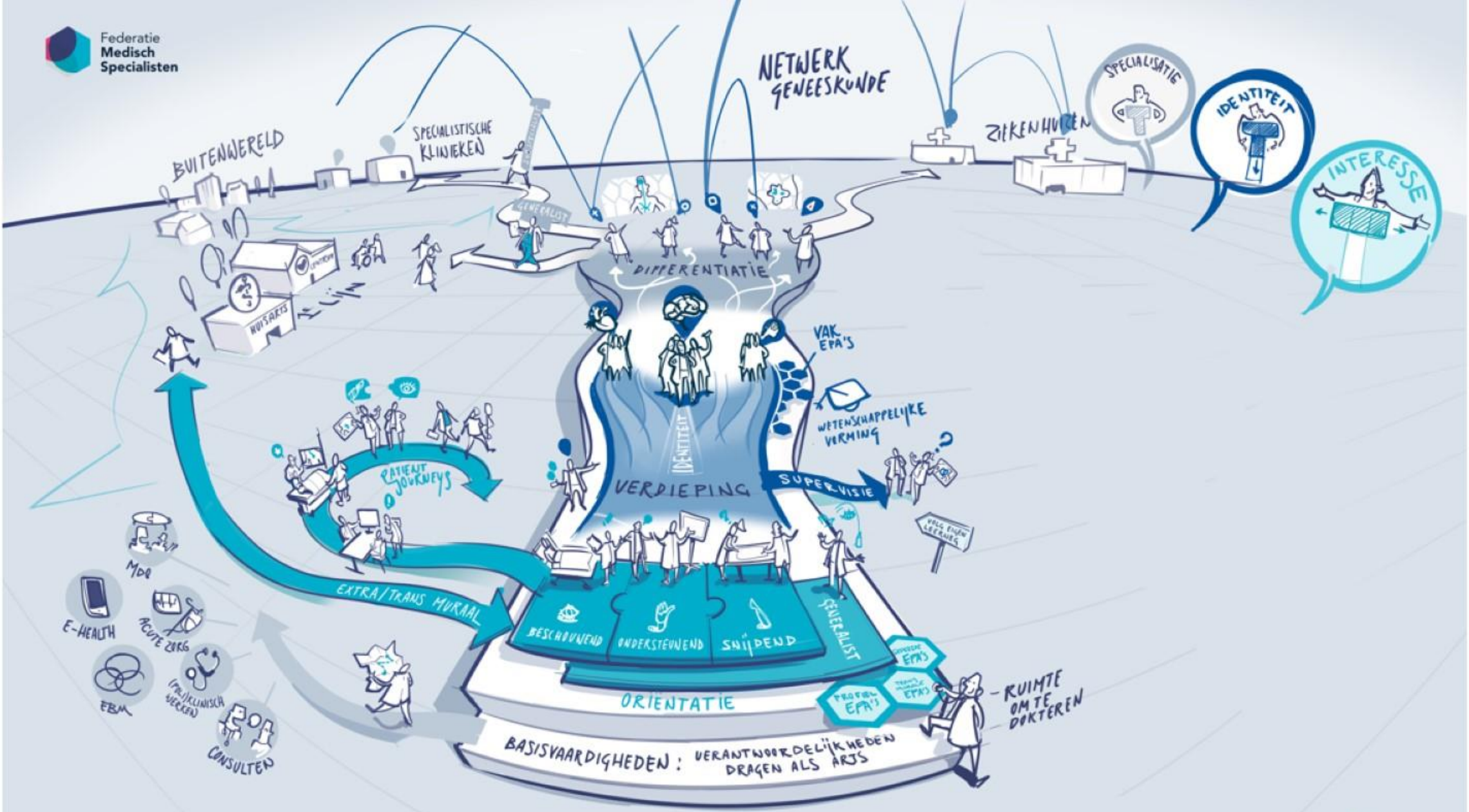

O²PZ

Optimaliseren Onderwijs Palliatieve Zorg

Hoe het opleidings*landschap* er straks uit ?

Federatie
**Medisch
Specialisten**

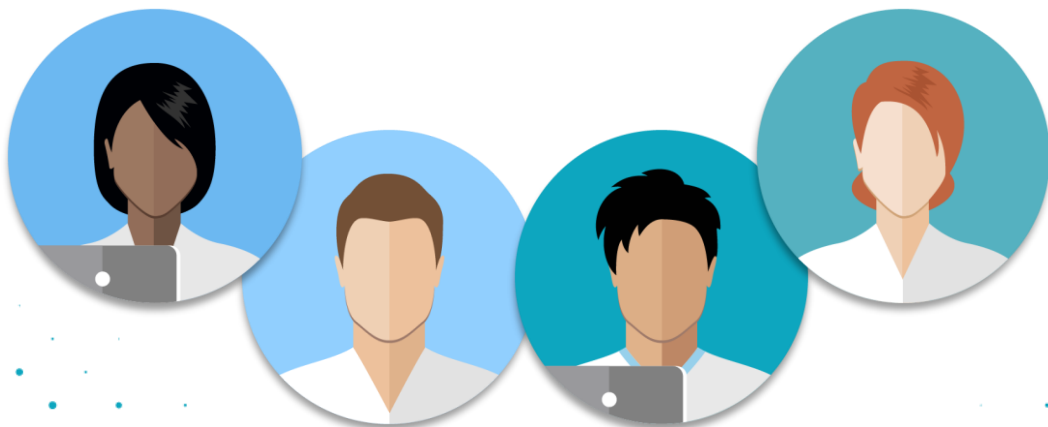
Opleiden 2025

Deelproject
'opleidingsstructuur'

door educatie naar integratie

Visie op een
transparant medisch
opleidingscontinuüm

Landelijke werkgroep

THEMA
1

STUDENTEN

THEMA
2

**VAN ANIOS NAAR
ANIOSSCHAP
NIEUWE STIJL**

THEMA
3

**TRANSPARANTE
SOLLICITATIE**

THEMA
4

**PROFIELEN
GENEESKUNDIG
SPECIALIST**

Begeleiding in persoonlijke ontwikkeling en carrièrekeuze van studenten

THEMA 1

Creëer een breed en
realistisch
toekomstbeeld
van de zorg

1

Persoonlijke
ontwikkeling
en loopbaan-
oriëntatie

2

Ondersteun
extracurriculaire
initiatieven

3

Geef een goed
beeld van het
artsenberoep

4

Brede bachelor
en differentiatie
in de master

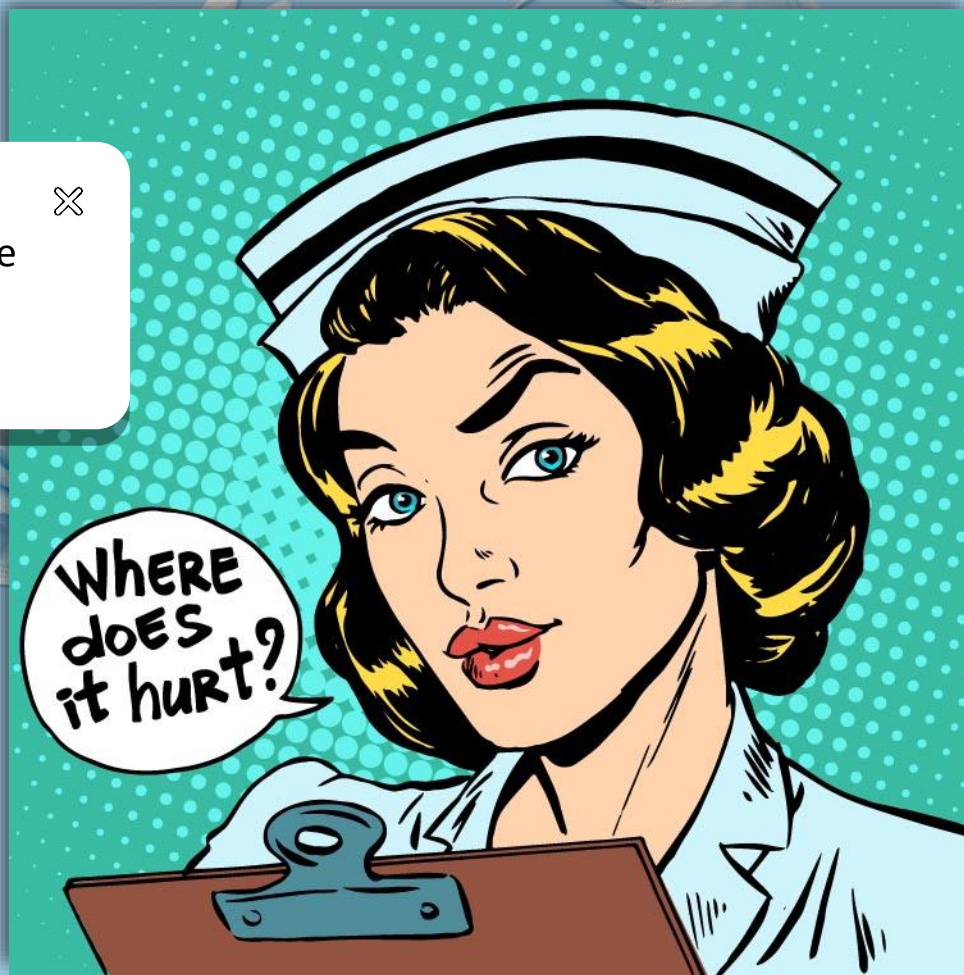
5

Creëer in het curriculum een breed en realistisch toekomstbeeld van de zorg

Leg meer nadruk op **extramurale en preventieve geneeskunde** in de hele studie en ontwikkel hiervoor gezamenlijke handvatten.

Zorg voor meer diversiteit in opleidingsachtergrond van docenten **en zoek meer rolmodellen** van extramurale specialisaties.

THEMA
1

STUDENTEN

THEMA
2

**VAN ANIOS NAAR
ANIOSSCHAP
NIEUWE STIJL**

THEMA
3

**TRANSPARANTE
SOLLICITATIE**

THEMA
4

**PROFIELEN
GENEESKUNDIG
SPECIALIST**

Begeleiding in de persoonlijke ontwikkeling en carrièrekeuze van aniossen en begeleiding van aniossen op de werkvloer.

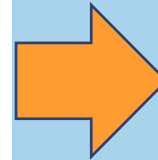

ANIOSSCHAP NIEUWE STIJL

ANIOS

- Voorportaal opleidingsplek (“fuik”)
- Omschrijft wat iemand NIET is
- Alleen/primair bedrijfsvoering
- Korte termijn belang van werkplek
- Meer drang → meer stress

ANIOS NIEUWE STIJL

- Bredere loopbaan-orientatie (“uitkijk”)
- Omschrijft wat iemand WEL is
- Ruimte voor ontwikkelingsdoelen
- Ook langere termijn belang anios en maatschappij
- (iets) meer vrijheid => meer vitaliteit

**Van kwetsbare ANIOS naar
wendbare, weerbare ANIOS
nieuwe stijl**

Begeleiding in persoonlijke ontwikkeling en carrièrekeuze van anios en begeleiding anios op de werkvloer

THEMA 2

Anios wordt
begeleid

1

Ontwikkeling
van anios
in volle breedte

2

Aniosschap nieuwe stijl
uitwerken binnen
netwerk van sociale
geneeskunde 1e en 2e lijn

3

Kennis en
vaardigheden
bijhouden in
portfolio

4

Aniosschap nieuwe stijl
uitwerken binnen
1 ziekenhuis
of regio

5

Aniosschap nieuwe stijl

Vorm het huidige aniosschap voor **iedereen en voor ieder specialisme** om tot een aniosschap nieuwe stijl. Dit is geen voorselectie voor een medische vervolgopleiding.

Doel van het aniosschap nieuwe stijl is **professionaliseren en structureren** van de **begeleiding** van de anios. Kwaliteit van zorg en persoonlijke ontwikkeling worden daardoor beter geborgd. Dit resulteert in een diverse groep GSP.

Aniossen worden aangenomen voor **primaire patiëntenzorgtaken**. Begeleiding en onderwijs zijn primair gericht op het **verder ontwikkelen** van kennis en vaardigheden in het medisch handelen.

Vraag bij sollicitatie van aniossen naar een **duidelijke motivatie**. Die krijgt dan **expliciet aandacht** in de begeleiding.

Zorg ervoor dat de hele staf weet dat persoonlijke ambities en motivaties expliciet aan bod komen in de begeleiding. Het is onze **gemeenschappelijke maatschappelijke verantwoordelijkheid** om de jonge dokters op maat te begeleiden in hun carrièrepad.

Het traject is gericht op ontwikkeling van de anios in volle breedte

Geef in het ontwikkeltraject expliciet aandacht aan het **doorontwikkelen van generieke competenties van de jonge dokters**, zoals communicatie, intra- en interprofessioneel samenwerken, en omgaan met verantwoordelijkheden en onzekerheden.

Zorg voor verdere structurering en professionalisering van de **begeleiding** van aniossen **in de klinische taken** (inwerkperiode, inwerkprogramma, etc.). Dat is nodig voor de kwaliteit van zorg voor patiënten en voor de persoonlijke ontwikkeling van aniossen in het dragen van verantwoordelijkheid als arts.

Geef aniossen **tijd en ruimte om** zich naast primaire patiëntenzorgtaken verder **te bekwamen in andere taken** gericht op de brede toekomstbestendige taken van de GSP, zoals onderwijs, kwaliteit, besturen, innovaties, technologische innovatie, onderzoek en ontwikkeling van hun eigen talenten.

Ontwikkel een **infrastructuur** waarbij iedere anios een **coach en/of mentor** tot zijn beschikking heeft voor professionele ontwikkeling en begeleiding in carrièrekeuze.

Generieke uitwerking van het aniosschap ingericht als ontwikkeltraject binnen één ziekenhuis of een regio

Zorg voor **afdelingsoverstijgende samenwerking** in het opzetten van het aniosschap nieuwe stijl met bijvoorbeeld gezamenlijk onderwijs, bij voorkeur regionaal.

Overweeg **verschillende varianten** waaruit de anios kan kiezen en waar de anios zelf invulling aan kan geven.

We Can Do It!

Laat aniossen samen deelnemen aan **multidisciplinaire intervisie** en gebruikmaken van peer-consultation.

Zorg voor **toegewijde begeleiders** van aniossen (maak best practices boxes) binnen een afdeling, maar ook afdelingsoverstijgend.

Toekomstgerichte uitwerking van aniosschap nieuwe stijl in het netwerk van sociale geneeskunde, 1e en 2e lijn

Overweeg een variant van een ontwikkeltraject ✕ waarin de anios op meerdere afdelingen werkt, zowel intra- als extramuraal, om de **diversiteit in oriëntatie rol te versterken** én om extramuraal leer- en werkervaring op te doen in bijvoorbeeld verpleeghuis of huisartsenpraktijk.

Overweeg het **aniosschap nieuwe stijl** ✕ een breder profiel mee te geven door een programma op te stellen **waarin de anios vaker rouleert** tussen afdelingen binnen een ziekenhuis en tussen ziekenhuizen in de regio.

Hoe het opleidingslandschap er straks uit ?

Federatie
**Medisch
Specialisten**

Opleiden 2025

Deelproject
'opleidingsstructuur'

door educatie naar integratie

Rol van PZ in het opleiding continuüm

THEMA
1

STUDENTEN

THEMA
2

VAN ANIOS NAAR
ARTS-TRAINEE

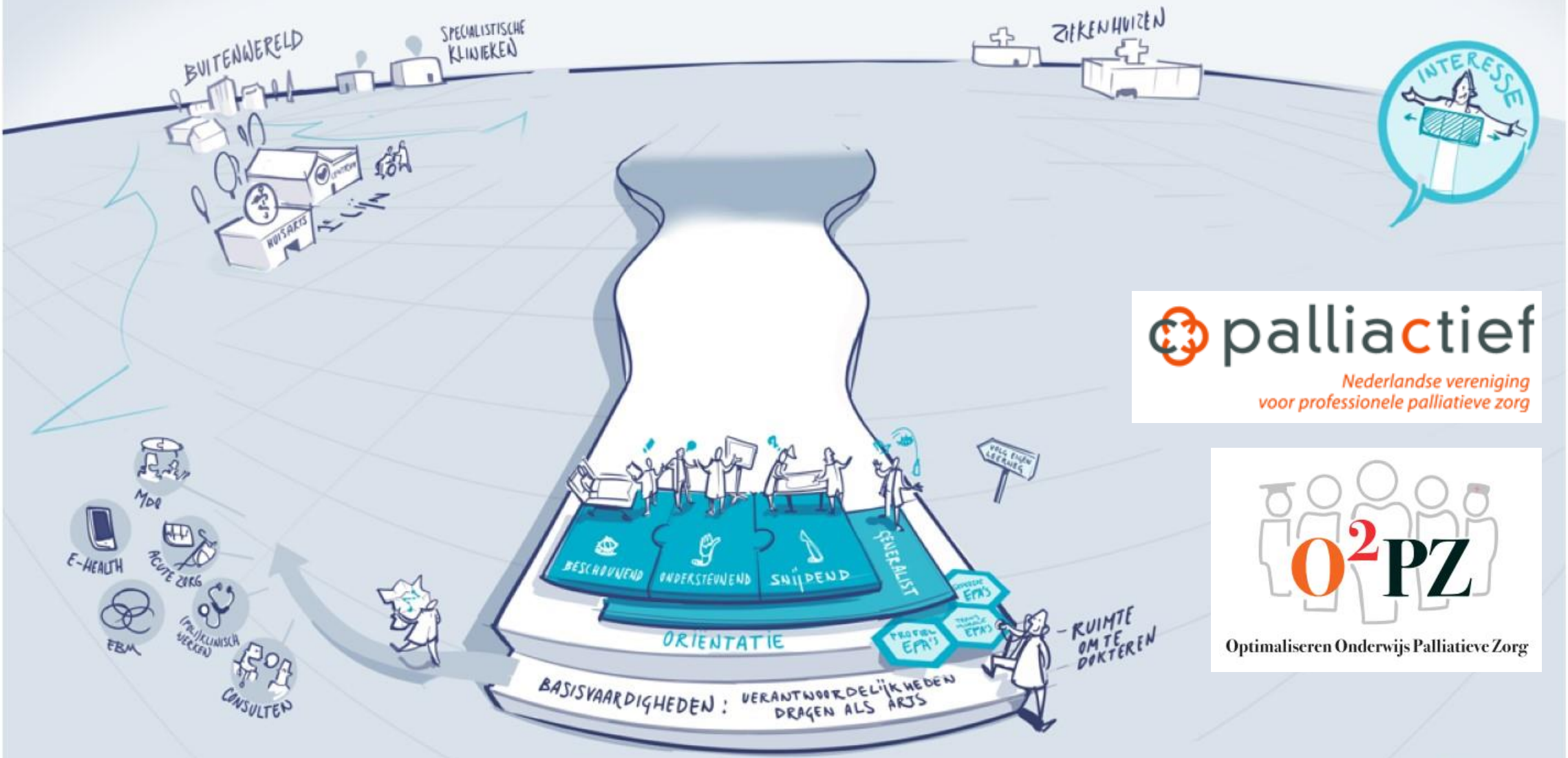

Optimaliseren Onderwijs Palliatieve Zorg

*Nederlandse vereniging
voor professionele palliatieve zorg*

Begeleiding in de persoonlijke ontwikkeling en carrièrekeuze van studenten en aniossen.

palliactief
Nederlandse vereniging
voor professionele palliatieve zorg

O²PZ
Optimaliseren Onderwijs Palliatieve Zorg

Positie en rol van PZ in nieuwe opleidingsstructuur